

**Handläggare**  
Jazmine Hjorth  
Telefon: 08-508 25 640**Till**  
Socialnämnden  
2016-08-23

## **Framtida inriktning för färdtjänsten**

Svar på remiss från kommunstyrelsen

### **Förvaltningens förslag till beslut**

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som remissvar
2. Beslutet justeras omedelbart

Peter Svensson  
Tf förvaltningschefMarta Nannskog  
Tf avdelningschef

### **Sammanfattning**

Trafikförvaltningen har uppdraget att utreda nya trafiklösningar och fastställa en inriktning för framtidens färdtjänst. En översyn har genomförts som presenteras i utredningen "Framtida inriktning för färdtjänsten". Utredningen föreslår att antalet färdtjänstresor per år begränsas till 500 resor för alla resenärer. I utredningen föreslås även att en ny beställningscentral och ett nytt trafikhanteringssystem ska upphandlas, som möjliggör kundval för alla färdtjänstresenärer. I dagsläget har endast resenärer med tillstånd för rullstolstaxi rätt och möjlighet att välja utförare.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag. Förvaltningen föreslår att antalet färdtjänstresor för alla färdtjänstresenärer begränsas till den högsta nivå som analyseras i utredningen, dvs. 700 resor per år istället för 500 resor som utredningen föreslår. Detta för att möjliggöra att de ca 500 färdtjänstresenärer som idag reser mer än 500 resor per år och har ett stort behov av resor inte begränsas i sina möjligheter att oavsett funktionsförmåga delta i samhällslivet. Förvaltningen anser att kostnaden för medresenär bör återgå till att vara 20 kronor per resa, att den höjning med 50 kronor per resa som redan i praktiken har genomförts ska återställas.

## **Bakgrund**

Kommunstyrelsen har remitterat för yttrande remiss om utredningen "Framtida inriktning för färdtjänsten" till socialnämnden, trafikinämnden, stadsledningskontoret och stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Älvsjö och Östermalm. Utredningen är resultatet av fas två i den översyn som genomförts av trafikförvaltningen. Fas 1 togs beslut om i trafikinämnden i mars 2015 och utgör grunden för fas 2. Remisstiden sträcker sig till den 26 augusti.

## **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts av avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 17 augusti 2016 och i funktionshinderrådet den 18 augusti 2016.

## **Ärendet**

Kollektivtrafiken består av allmän och särskild kollektivtrafik. Inom den särskilda kollektivtrafiken bestäms villkoren för resenären genom lagar, men också via politiskt beslutade riktlinjer som reglerar fördelning av antal resor. Färdtjänsten i Stockholms län består idag av färdtjänst med taxi och specialfordon (inkluderat rullstolstaxi och liggande transporter), sjötaxi och närtrafikens linjebelagda och anropsstyrda busstrafik. Totalt har ca 70 000 personer i Stockholms län tillstånd att resa med färdtjänsten, varav ca 58 000 reser med färdtjänsttaxi och ca 12 000 med specialfordon. Det framkommer i utredningen att antalet resor och kostnader inom färdtjänsten ökar trots satsningar på förbättrad tillgänglighet i den allmänna kollektivtrafiken. Ökningarna tillsammans med den stora befolkningstillväxten i regionen, och med en ökande andel äldre, resulterar i att färdtjänstverksamheten står inför stora utmaningar i framtiden.

Trafikförvaltningens uppdrag är att utreda nya trafiklösningar och fastställa en inriktning för framtidens färdtjänst. Syftet med utredningen är att få underlag inför kommande upphandlingar av färdtjänst och inför valet av en ny beställningscentral och ett nytt trafikhanteringssystem. Intresseorganisationer har genom referensgrupper deltagit i utredningen. Utredningen föreslår följande förändringar för att höja kvaliteten, effektivisera planeringen och uppnå en större kontroll av färdtjänsten:

- Nya regelverk ska gälla för alla med förändrad resetilldelning av antal resor per resenär
- En ny beställningscentral och ett nytt trafikhanteringssystem ska upphandlas som möjliggör kundval för alla resenärer
- Trafikförvaltningen ska ta ett större ansvar för hanteringen av kundärenden och för dialogen med resenärerna

Förslagen bedöms minska kostnaderna år 2020 med ca 150-250 mnkr.

### Nya regelverk

Regler och rutiner ska enligt utredningens förslag likställas mellan den allmänna och den särskilda kollektivtrafiken. Detta gäller särskilt i frågor kring information vid planering av resor, förseningsersättning och hantering av kundärenden.

I utredningen analyseras fyra olika nivåer för resetilldelning av antal resor per år (upptill 300, 500 och 700 resor per år och ett obegränsat antal resor). Resetilldelningen för alla färdtjänstresenärer oberoende av funktionsnedsättning och färdtjänsttillstånd föreslås i utredningen begränsas till 500 resor per år. I dag har resenärer som har tillstånd för rullstolstaxi ett fritt antal resor, medan de som reser med taxi tilldelas 198 resor per år. Totalt 1 % av alla färdtjänstresenärer dvs. 500 personer reser mer än 500 resor per år. Av dessa 500 färdtjänstresenärer reser 300 personer upp till 700 resor och 200 personer reser mer än 700 resor per år.

Lagstadgade väsentliga resor (arbetsresor/skolresor/resor till förtroendeuppdrag och liknande resor) tillkommer och tilldelas vid ansökningstillfället. Utredningen föreslår att resor till ideella och politiska förtroendeuppdrag inkluderas i begreppet ”väsentliga resor” samt att det tydliggörs i riktlinjerna att kostnaden för medresenärer ökat från 20 kronor till 70 kronor per resa. En medresenär förväntas vara färdtjänstresenären behjälplig under resan på samma sätt som en ledsagare som reser gratis.

### Beställningscentral och trafikhanteringssystem

Utredningen föreslår en beställningscentral och ett trafikhanteringssystem som båda hanterar all anropsstyrd trafik (resor som förbeställs av resenären) och även har information om SL:s övriga trafik. Att det nya trafikhanteringssystemet har information om och erbjuder alternativ inom allmän kollektivtrafik, förväntas resultera i ett ökat antal resor inom den allmänna kollektivtrafiken. Andra vinster som förslaget förväntas leda till är ett effektivare utnyttjande av fordon, enklare för resenärerna att beställa sin resa digitalt och möjligheten att kunna se när beställt fordon anländer. Förslaget förväntas också möjliggöra systematisk uppföljning av genomförda transporter och därigenom möjligheten till kvalitetssäkring.

I utredningen föreslås en kundvalsmodell ”Val av transportör” som innebär att samtliga resenärer med färdtjänsttillstånd genom en utvecklad kundprofil kan välja mellan utvalda utförare av färdtjänst på samma sätt som man kan välja sin hemtjänstutförare. Föreslagen kundvalsmodell innebär att resenärer med färdtjänsttillstånd för rullstolstaxi som idag har en annan modell för kundval inte längre kommer att kunna ringa direkt till valfritt taxibolag och boka sin resa.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag. Att intresseorganisationer har fått delta i arbetet med utredningen via referensgrupper är förvaltningen positiv till.

Förvaltningen föreslår att antalet färdtjänstresor för alla färdtjänstresenärer begränsas till den högsta nivån som analyseras i utredningen, dvs. 700 resor per år istället för 500 resor som utredningen föreslår. Detta för att möjliggöra att de ca 500 färdtjänstresenärer som idag reser mer än 500 resor per år och har ett stort behov av resor inte begränsas i sina möjligheter att oavsett funktionsförmåga delta i samhällslivet. En gräns med 700 tillåtna resor per år med föreslagen kundvalsmodell skulle innebära en minskning av dagens kostnader för färdtjänst med 8-12 % per år. Motsvarande minskning av kostnaderna med en gräns på 500 resor per år skulle innebära en minskning med 14-16 %.

Förvaltningen anser att kostnaden för medresenär bör återgå till att vara 20 kronor per resa och att den höjning med 50 kronor per resa som redan i praktiken har genomförts ska återställas och därmed inte behöver förtydligas i riktlinjerna. Det bedöms inte vara rimligt att medresenären, som har samma ansvar som en ledsagare för att vara färdtjänstresenären behjälplig under resan, ska få en ökning av resekostnaden medan ledsagaren färdas gratis.

Kundvalsmodellen ”Val av transportör” kan resultera i att resenärer med tillstånd för rullstolstaxi upplever en minskad valfrihet då de endast får välja mellan utvalda utförare till skillnad från idag då de kan ringa direkt till valfritt taxibolag. Förvaltningen föreslår av den anledningen att den föreslagna kundvalsmodellen efter ett eventuellt införande noggrant följs upp och utvärderas ur ett kundperspektiv.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till Kommunstyrelsen, som svar på remiss.

**Bilagor**

1. Utredningen ”Framtida inriktning för färdtjänsten”